

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske pete vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Germanizacija v ljudski šoli na slovenskem Štajerskem.

[Izv. dop.]

„Na Štajerskem nij nobene slovenske šole.“ Tako se je izrazil štajerski deželni šolski nadzornik proti meni, ko sem zagovarjal slovenski značaj spodnještajerskih ljudskih šol. Pri tem svojim izreku se je celo sklicaval na nekega svojega prednika, kateri še nij ravno na slabem glasu tudi kar se tiče slovenščine. To se nij godilo letos marveč leta 1874, ko smo bili učitelji v Gradcu zbrani pri učiteljskem zboru. Avstrijske vlade nijso, kakor dobro znano, nikdar slovenščine po šolah pospeševale. Delale so vedno zoper njo. Redke izjeme je bil škofijski šolski nadzornik Slomšek na Štajerskem, Rudmaš na Koroškem, tudi še zdaj živeči vitez Močnik je na Kranjskem kot šolski nadzornik nekoliko za slovenščino storil. V pričetku nove šolske dobe nadjali smo se tudi Slovenci mnogo, da bodo pravični vladni šolniki kaj za prospeh našega narodnega šolstva storili, in v Hohenwartovej dobi je bilo naše upanje precej utemeljeno, zlasti ko smo videli nekaj časa na čelu štajerskega ljudskega šolstva znanega šolnika Klodiča. Pod bivšim Auersperg-Lasser-Stremajer-jevim ministerstvom pretiila je pa tudi našim šolam enaka nevarnost, v kakeršnji koroško šolstvo uže deset let tiči in hira. Najprvo so nam odvzeli pravičnega deželnega nadzornika, potem pa začeli v nemškem duhu vpljivati na učitelje. Po vseh mogočih potih se je na to delovalo, da bi se v vse šole kolikor mogoče veliko nemščine uvelo, na kmetih manj, v trgih

več in v mestih seveda pa naj bi edino le nemščina v šolah vladala. —

Najhujši udarec pa je pretiila štajerskim šolam deželna učiteljska konferenca l. 1874 v Gradcu. Tukaj se je predlagalo slovenskim učiteljem, da bi sklenili sledečo osnovo za vse spodnještajerske šole. V prvih letih, na l. stopinji se v vsakej slovenski šoli podučuje v slovenskem jeziku, na srednji stopinji se podučuje uže v nemškem jeziku s pomočjo slovenščine, a zadnja leta, na višji stopinji je poduk čisto nemški. — Ako se ne bi bili učitelji slovenskega Štajerja temu krepko uprli, sprejel bi bil deželni šolski svet z veseljem te sklepe učiteljske in jih kot ukaz dekretiral slovenskim šolam. A hvala Bogu! graški vladni šolniki nijso prišli niti l. 1877 niti pri letošnji deželni učiteljski konferenci v Gradcu s takimi neopravičenimi, krivičnimi in nepedagogičnimi predlogi na dan in šolstvo stoji gledé svojega narodnega značaja tam, kjer je stalo pred 5 ali 10 leti. Ne, čisto na tanko nij tako. Značaj spodnještajerskih šol z ozirom na slovenščino odvisi največ od učiteljev samih; kajti glede poduka v nemščini nij nobenih občnih norm ali določil. Obstoje pač posamezna določila za posamezne čole in učitelje. Čem bolj je učitelj za nemščino vnet, tem več časa za njo porabi, recte potrat. Na večjo množino nemščine v šoli vpljiva se ve da tudi okrajni šolski nadzornik, tudi okrajni glavar s svojimi več ali manj vdanimi organi, okrajnimi in krajnimi šolskimi svetovstvi. Ti uradi so pa, kakor znano, za nemščino precej veliko storili, za nemščino so tako agitirali, da je morda res nij šole, v katerej bi

se čisto nič nemščine ne podučevalo. V tem obziru ima torej nekaj pomena oni izrek vladnega šolnika, ali vendar mislim, da imamo Slovenci pravico svoje šole slovenske zvati, če tudi se je proti naturim pravicom v njih nekoliko nemščine mlatilo. Kako pa stoji zdaj z našimi šolskimi razmerami? Ne preveč dobro! Letos in pred 3 leti so bile v Gradcu uradne učiteljske konference. Veliko se je govorilo in posvetovalo, toda največ le o tem, kako bi se nemške šole uravnale, za slovenske šole se nij zmenilo. Kako naj bi se kretenizem nemških otrok zatrl, o tem se je pač govorilo! Kako bi se pa naše slovensko-štajersko šolstvo uredilo, o tem se niti ziniti nij smelo. — Naši spodnještajerski nadzorniki, kateri so se še pred 3 leti predrznili slovenske knjižice v šolah trgati, učiteljem rabo slovenskih knjig prepovedavati, slovenske knjižice iz šolarskih bukvarnic konfiscirati, so se malo poboljšali. Pri vsakej konferenci, priporočujejo skupnemu učiteljstvu, pri vsakem nadzorovanju ukazujejo posameznim učiteljem le gojenje nemščine. Da bi učitelj se predrznil slovenski uradovati, slovenski govoriti z g. inšpektorjem, to so le redki slučaji. Nahajajo se celo nadzorniki, ki dajo učiteljem svete, kako naj volijo v občinske odbore, se ve da slovenskih mož ne priporočajo. Pri okrajnih učiteljskih skupščinah nekateri nadzorniki niti jedne slovenske besede ne spregovoré, dasi ravno morda vsi učitelji žele slovenščine in nekateri tudi slovenski govoré. — To je t. e. m. na stran sedanjih šolskih razmer na slov. Štajeru. — Pa tudi svetle strani moram omenjati, ta je, da se mnogo učiteljev na Štajerskem

Listek.

Ivan Krilov,
ruski basnar.

(Spisal po Polevem Ivan Steklasa.)

(Konec.)

In zares, v delih Krilova ne znaš, čemu bi se bolj čudil: globokemu li poznavanju narodnega življenja v vseh njegovih oblikah in podrobnostih, ali temu jeziku, ki čini do tega časa izključljivo osobno svojstvo samega Krilova, ker je nemogoče posnemati ga v jeziku, ako nemaš njegovega genija. A jezik Krilova pa stoji v posebno tesnej zvezi z njegovim genijem, kajti on se je odvažil — prvi v broji ruskih pisateljev — govoriti k našemu občinstvu, ki je bilo razvajeno po harmoničnej, razmerenej prozi Karamzina, v svojem prostonarodnem, nekoliko neuglajenem in zato energičnem, silnem jeziku, neobsegajočem v sebi nobenih tujih primes ter nikakovih izključljivo književnih elementov.

Eden od vrstnikov (F. F. Vigel) njegovih, pristavlja prav verno, „da je on v prostem jeziku svojem iz prostih pregovorov (naroda) zastopil vse, kar pokazuje njegovo bistroumnost, ter je brez nepotrebnega ukrašenja, brez priprave sestavil je iz njih originalna svoja dela: kakor more dober kuhar tudi iz prostih ali svežih priprav prirediti okusen obed, ki more zadovoljiti pohotam posebnega gastronomu.“ Kar Krilova posebno karakterizuje kot pisatelja zares genijalnega, more se iz tega prosoditi, da se on pokazuje v svojih basnah popolnoma samostalnim pisateljem, nezavisnim od nobenega smera vladajočega v tem času v ruski literaturi. V tem času, ko so se vsi njegovi vrstniki podelili v pogledu smera in izraza v literaturi v dva tabora, od katerih se je jeden bezuslovno povel za Karamzinovimi reformami v ruskem jeziku in slogu, a drugi pa nastojal odstraniti važnost k lažno-klasičnim formam polu ruskemu polu slavjanskemu jeziku Lomonosovske perijode — udaril je Krilov, ne pristajaje niti k tej niti k drugej

stranki, v poslednji perijodi literarne delavnosti, svojim posebnim novim pôtem ter upozoril vse na najvažnejši element vsake popolno razvite in bogate literature: na element narodnosti v duhu in v smeru, in dapač v jeziku, ki je ostal v njegovih proizvodih popolnoma naroden, zadobivši pod uplivom njegovega ličnega stvaritelja še večjo silo in izraženost.

Treba omeniti nekaj tudi o duhu in smeru Krilovih basen, ki so se v poslednjem času od mnogih stranij obsojevale in ogovarjale. Mnogi so očitali Krilovu radi njegove hladnosti ozko-konservativnega smera njegovega, skeptični odnešaj k nauku in prosveti, precenjuvanje opreznosti in prakticizma pred globokim teoretičnim znanjem. V odgovor na vse podobne obsodbe mi samo toliko dostavljamo, da je tudi moral Krilovih basen neobičajno sličen navadnej, ogovarjenej formi, katera se pri nas tečajem vekov vspela razširiti v narodu. Krilov se je ponašal proti vsem pojavom življenja popolnem tako, kakor se še dandenes ponaša proti njim ljudstvo: mirno, objektivno z neko

trdno zaveda svoje narodnosti, da mnogi šolo v narodnem smislu uravnava, da mnogi slovensko slovstvo duševno in gmotno podpira. Svetla stran je tudi, da se v privatnih (nekotiki tudi v uradnih) učit. skupščinah slovenščina uže precej rabi. Pohvalno se more omenjati tu celjsko, ormoško, breško, v novejšem času tudi ptujsko učiteljsko društvo. Dopada se mi tudi, da se okoli učiteljskega lista „Popotnika“ v Celji zbira precej učiteljev, in še celo nekaj takih, kateri so bili prej omahljivi. Pogum daje učiteljem tudi to, da se celo kateri nadzornik nasproti temu sicer pohlevnemu slovenskemu listu „Slovenca“ hlina, kar se ve da marsikateri nezavedni učitelj za „gotov denar“ vzame. Toliko smem reči, da kakor se vse na boljše obrača, tako imamo tudi na slov. Štajeru upanje, da se bode naše šolstvo na boljše obrnilo. Ali tega ne smemo Slovenci pozabiti, zlasti naši poslanci ne, da bodo terjali, da se o svojem času ne imenujejo šolskimi nadzorniki sovražniki našega jezika.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 5. oktobra.

Z Dunaja se telegrafira, da hoče vlada odslej odločno nasproti stopati onim nemškimi očitanjem in agitacijam, ki pravijo, da vlada dela zoper državno edinstvo, zoper ustavo in zoper Nemštvo. „Tak ponarejen denar se ne sme širiti, vsaj ne pod varstvom postavnosti“, baje da je dejal neki visok mož. — Pripoved pač čujemo, ali manjka nam vere, da bi ta vlada kedaj energična postala.

Ob času, ko avstrijski nemški agitatorji toliko kvasijo o zatiranju nemštva ter z lažmi razburjajo ljudstvo, jako je zanimivo, kako o stanju avstrijskih Slovanov sodijo inostrani časopisi. O tej zadevi pišejo „Peterburgskaja Vedomosti“: „Vsi avstrijski Slovani se bojujejo za svoj narodni obstanek zdaj pod Taaffejem ravno tako kakor prej. Še celo Čehi si doslej niso priborili narodne ravnopravnosti. Na Dunaji živi 150.000 Čehov, a nimajo nijedne svoje šole. Kaj bi rekli Nemci, ko bi mi zaprli vse nemške zavode in šole, kolikor jih je dejanski v Peterburgu?“

„Pester-Lloyd“ piše, da se bode naš vojni budget povečal za 8 do 9 milijonov. Dotične vsote se bodo porabile za dopolnjevanje vojnega gradiva, za namnoženje rezervne zaloge v magacinih in za vojna utrjenja v Galiciji, Sedmograški, južnej Tirolske in Kranjske ter za zboljšanje vojaške hrane.

Minister Tisza je odobril sklep Budapeškega občinskega odbora zoper nemško

gledališče v Pešti, katero se bode tedaj moralo zapreti.

Vnanje države.

Evropska flota je storila jeden korak bližje Ulcinju. Iz Gruža je odplula iz političnih vzrokov v Teodo. Lord Seymour je denes zopet odpotoval v Cetinje.

Cetinjski „Glas Crnogorca“ piše, da velevlasti morajo Turka kaznovati ter ga izpoditi iz Evrope, da se uvede uže jedenkrat mir na Balkanu. Tacega boja da se bode Črna gora rada udeležila. Miru nij upati zdaj, a Črna gora nij zavezana in tudi nehče sam a bojevati se zoper Turka.

Garibaldi je na italijansko vlado jezen in je odložil svoje poslanstvo. Uzrok temu je, ker je bil njegov zet general Canzio zaradi necega pouličnega upornega hrupa v Genovi prijet in na tri mesece ječe obsojen. To je starca tasta razljutilo in rekel je ministru Cairoliju: „Lakaji so masko odvrgli“, to je, nekda si bil svobodnjak, zdaj si tudi tlačitelj.

Agitacija na Irskem je zmirom močnejša zoper Angleže. Irski zastopnik Parnell je rekel te dni v svojem govoru: Irci se bojujejo za zemljo, ki jim je bila pred 700 leti od Angležev ukradena. On veruje, da bodo Irci to zemljo kmalu nazaj dobili. Zdanji lastniki, lordi, némajo nobenih pravic do lasti irske zemlje.

Dopisi.

Iz Šentvida nad Ljubljano 4. oktobra.

[Izv. dop.] Naš kraj je včeraj v nedeljo praznično se oblekel: iz skoraj vseh hiš so vihrale slovenske zastave, a najlepši je bila ovenčana naša čitalnica, ki je, osnovana mej prvimi čitalnicami po kmetih, včeraj blagoslavljal svojo novo zastavo. Povabili smo na slavnost ljubljanski „Sokol“ in več družih narodnih veljakov ter čitalnici iz Šiške ter Bizovika. Vsi povabljeni so dospeli v Šentvid okolo 3. ure popoldne, „Sokol“, Šišenska ter Bizoviška čitalnica s svojimi zastavami. Došle goste je sprejela Šentvidska konjica, naša dekleta v narodnej peči so jih pozdravila, podarila vsakemu šopek a „Sokolovej“ zastavi rdeč svilen trak. Starosta „Sokolu“ se jim za lepi dar zahvaljuje. Pri Kraljiči se je potem vršilo blagoslavljanje zastave. Na dvorišči je bil v to svrhu pripravljen prostor ter govorniški oder. K tej slovesnosti je privrelo veliko domačega ljudstva ter je oba govornika vrlo pazno poslušalo. Prvi govornik g. Odlazek je v imenu Šentvidčanov govoril in naglašal izredno trdno narodnost Šentvidskih občanov. Poslušalci so ga z živio-klici pohvalili, ko je nehal. Potem nastopi g. dr. Vošnjak, državni po-

slanec, ki je bil na odborovo prošnjo prevzel slavnostni govor. G. dr. Vošnjak je dejal:

„Denes praznuje Šentvidska čitalnica vesel in slovesen dan, blagoslavljanje svoje zastave. Zbralo se vas je domačih v obilnem številu, prišli pa smo tudi iz družih krajev, da se z vami radujemo znamenitega dneva in redke slavnosti, ki bode ostala v spominu še vašim potomcem. Šentvidska čitalnica, najmlajša mej svojimi sestrami! Uže pred leti ustanovljena, zbirala je v svojem krilu rodoljube ter skozi mnoga leta mirno a marljivo služila svojemu namenu, širiti omiko mej ljudstvom v narodnem in krščanskem duhu. Zato se Šentvidska čitalnica nij samo obranila, ampak se tako okrepčala, da lahko denes ponosno stopi pred svet s svojo prekrasno zastavo. Dovolite mi, da v tem slovesnem trenutku vaše oko nazaj obrnem v pretekle čase naše zgodovine ter iz nje posnamem, kako je nam Slovencem delati, da tudi mi dospemo do večje veljave in blagostanja ter svojim vnukom zagotovimo lepše in srečnejše dneve, kakor so jih preživel naš pradedje in mi.

Pred 1500 leti je slovenski narod zasedal vso širno zemljo od Jadranskega morja do sinjega Dunava, velik del Ogerskega, Štajerske, Avstrijske, Koroške, Tirolske in Bavorske, vse je bilo slovensko. Kralj Samo je vladal kot mogočni vladar slovenski na strah vsem sovražnikom, na blagor in srečo slovenskemu narodu. Le prekmalu je zginila ta krasna doba Slovenstva. Komaj je kralj Samo zatisnil svoje oči, razpadlo je njegovo mogočno kraljestvo in razdrobljeni so bili slovenski rodovi, pobiti in uničeni. Temna noč je ležala nad Slovenstvom, in ko smo se po sto in stoletjih začeli vzbujati in gledati okolo sebe, lotiti se nas je moral obup in žalost nam je prešinila srce, spoznavšim, da od velicega roda slovenskega je ostal samo manjši del, vse druge pa je tujstvo poplavelo.

In kaj je bilo krivo temu strašnemu gignjenju? Nesloga, stari greh Slovanstva, narodna nezavednost, prevelika ponižnost pred tujstvom ter nezaupnost v svoje lastne moči. V slogi je moč. Kar posamni ne more, to lahko stori združena sila zedinjenega naroda. Naj nikdar več ne pride dan, ki bi nas našel nesložnih, razdvojenih, mej soboj se borečih na radost in korist naših protivnikov. Kdor hoče neslogo sejati mej nami in delati zdražbo, zanj nij prostora v domačem taboru.

Če pa je sloga temelj, so narodni ponos

tenjo ironijo in onega skepticizma, ki je posebno svojsten vsakej, popolnoma narodnej množici, osnivajočej svoje razsodbe ne na točnem znanji in razumnem prepričanju, nego samo na večnem pokusu predidocih rodov. Moral Krilova je pravi odmev tega, kar se nazivlje zdrav smisel naroda (le gros bon sens), in le to posebno, čisto narodno filosofijo zdravega smisla dovrši Krilov do umetne slike v krasnej reliefnej formi. Mogoče je nečuvstvovati z nazori Krilova, mogoče nazvati njegov moral zastarel in ozko-konservativen; more se celo složiti z Vigelom, ki govori, da se v Krilovu zrcali „ves značaj prostega ruskega naroda, kakoršnega je naredil tatarski jarem, tiranstvo Ivana Groznega, strašna sužnost in železna roko Petra Velikega,“ ali v nobenem slučaju se ne more zanikati, da vse delovanje Krilova kot basnopisca pokazuje samo od sebe najsajnejši pojav one neizcrpive snage duha, ki se skriva v ruskem narodu pod tolstim slojem večnega zaostajanja in apatije. Mi celo mislimo, da more biti kon-

servativni smer boljih proizvodov Krilova mnogo bolj zapopadljiv in osnovan, ter mnogo bolj opravljan pred bodočim pokolenjem, nego li isti smer literaturne delavnosti Karamzinove, katerega vendar nobeden ne graja radi hladnosti in pomanjkanja čustva. Karamzin je prišel pōtem historičnega dogmatizma ter različnih teorij do jako ozkega konservatizma, skoraj do zanikanja neobходимosti napredka ter se zadovoljil s spoznanjem svojega visokega nrvstvenega dostojanstva; Krilov pa je prišel do svojega konservatizma pōtem prostega vsakdanjega izkustva, katero ga je zbližalo z nazori ljudstva ter pobudilo ponašati se z neskrbljivo hladnostjo k napredku, ki se tiče samo višjih slojev občinstva, a néma nobene važnosti za ves ostali narod. Sploh obsega krupna, samostalna in originalna ličnost Krilova v sebi toliko živih, čisto narodnih, ruskih strani, tako tesno in nerazdružljivo je zvezana bila z rusko zemljo, da celo po smrti njegovej, ko se je delalo za spomenik Krilova, nij nobenemu

izmej ruskih umetnikov na pamet prišlo predstaviti ga v klasičnej postavi, z liro v rokah, ali ga pa okrožiti s takimi lažno-klasičnimi atributi, kakeršne vidimo ne brez začudenja na spomenikih Lomonosova, Deržavina in Karamzina. Neobziraje se na klasične tradicije, izobrazil je umetnik Krilova na spomeniku sedečega, v prostej, svobodnej in neskrbnej postavi, ki mu je bila kaj svojstvena pri njegovej debeleji, neokretnej in nespretnjej podobi — in spomenik „djeduški (deda) Krilova“ v Letnem sadu (vrtu) postal je na toliko prvi narodni spomenik ruskemu pesniku, na koliko je sam Krilov v svojih jako umetnih basnah postal prvi popolnoma narodni pesnik. In more se trditi, da bode slava Krilova ravno iz tega razloga preživela verjetno mnogo drugih pisateljev ruskih, ne manje nego on nadarenih, ali manje proniknutih duhom naroda ter globokim poznavanjem svoje zveze z narodno zemljo.

Omenivši pri svršetku biografije Krilova

in zavednost zaupanje v samega sebe in vstrajna delavnost v prid domovine in naroda isti trdni stebri, na katerih neomahljivo sloni sreča vsacega naroda.

Naš slovenski jezik so nam v časih robstva ohranili in likali dušni pastirji, ki niso zatajili svoje narodnosti ogrnivši se z gospodsko suknjo, dokler tudi drugi stanovi niso stopili v kolo narodnih borilcev. In ravno ta prekrasna gorenjska stran, katere planinski orjaki so gledali tužne dneve naših pradedov, rodila nam je velikane našega slovstva, Vodnika, našega ljubljenca Preširna, učenjaka Kopitarja, pesnika in skladatelja slovanske himne „Napreja“ in tako pripomogla k probujenju naroda doma in po vseh slovenskih krajih.

Tujstvo nas je ločilo v Kranjce, Štajerce, Korošce, Primorce, a nij nam moglo za veke izdreti iz srca čut skupnosti, našli smo se spet in spoznali, da smo vsi jeden slovenski narod, da govorimo vsi jeden slovenski jezik in da ta slovenski jezik nij kaka „pokvarjena mešanica“, ampak lepo razvijajoča se hči staroslovenskega jezika, v katerem sta sv. Ciril in Metod naznanjevala vsemu slovenskemu svetu božje resnice. Ponašati se torej smemo s svojim slovenskem jezikom in nikakor ne trpimo, da se mu od katerekoli strani očita nezrelost in nepopolnost.

Kdor ljubi svoj jezik in svojo domovino, ta se zave svoje narodnosti in se ne da upogniti v robstvo tujemu življu, tujemu jeziku. Zanašati pa se nam nij na nobeno drugo moč, kakor na tisto, ki jo sami v sebi imamo in te je dovolj, ako jo rabimo vstrajno ter ne opešamo, če ne dosežemo na en mah vsega, česar si želimo.

Ti pa Šentvidska čitalnica, ki denes obhajaš tako imenitni dan in ki si pošteno pripomogla, da se je v teh krajih vzbudila narodna zavest in širila narodno in krščansko omiko, raduj se, da si doživela ta častni dan in bodi tudi zanaprej ljubljeno narodno središče cele okolice.

In Vi udje čitalnice zbirajte se okolo svoje zastave, ostanite jej zvesti kakor vojak, ki s svojo krvjo brani čast svojega prapora ter je nikoli ne zapustite. Vaša zastava naj Vam bode znamenje sloge in neskajljene mejsobne bratovske ljubezni ter naj veselo vihra od roda do roda na čast domovini in Slovenstvu. V to pomoz Bog!

Burno je zbrano občinstvo odobrilo dr.

njegovega spomenika, ne moremo končno izpustiti iz vida i onega izvrstnega odlomka iz „Vospominanij“ (Spominov) J. S. Turgenjeva, v katerem čudnovato živo in popoluoma razklada vtis, ki ga je proizval na Turgenjeva s svojo zunajnostjo genijalni ruski basnopisec:

Krilova sem videl jaz samo enkrat na večer pri nekem činovniku ali slabem petrogradskem književniku. On je presedel skoraj tri ure nepomično, mej dvema oknomi ter nij ne ene besedice spregovoril! Oblečen je bil v širok, ponošen frak, z belim ovratnikom, na belih nogah pa je imel čevlje s šipkami. On si je podpiral glavo z obema rokama na kolnih ter nij obrnil niti svoje kolosalne, teške in veličastvene glave; samo njegove oči so zrle včas izpod velikih obrvi. Nij bilo mogoče razumiti — da li kaj posluša in si brado frče, ali pa da tako sedi ter „suščestvuje“ (biva). Nij pospanosti, pa tudi ne pazljivosti v tem obširnem pravoruskem licu — nego samo uma palača, ali okorjela lenost, da ko bi kaj luka-

Vošnjakovo razvijanje stanja naše slovenske stvari. Potem pa je sledilo cerkveno blagoslavljenje lepe čitalniške zastave ter pribijanje žebeljev. Po dovršenem tem činu so novo zastavo nesli po vasi, ter so jo spremljevali „Sokoli“, šišenska ter bizoviška zastava. Mej blagoslovljanjem zastave so peli ljubljanski čitalniški pevci ter je svirala godba. Prosta zabava, ki je vršila se naposled na dvorišči je bila sklenena s tombolo, za tem pa se je ostali program vršil v čitalniški dvorani: petje vrlih naših pevcev in pevk ter igra „Berite novice.“ Vse se je vršilo prav dobro — samo vaši ljubljanski godci so nam ušli prehitro domov.

Iz Sredca v Bolgariji 20. sept. [Izv. dop.] Dne 11. sept. je slavila Bolgarska god svojega knjeza in carja-osvoboditelja ruskega Aleksandra. Bil je to veseli dan. Mesto je bilo z zastavami ozaljšano in na mnogih hišah so bili umetno in lepo izvršeni transparenti; po ulicah pa so drdrali vozovi napolnjeni z oficirji in uradniki raznih konzulatov in zastopnikov inostranskih držav. Velika množica ljudstva prisustvovala je bogoslužju v velikej cerkvi, knjez s celim svojim štabom, vsi ministri in drugi odličnjaki naroda vdeležili so se te cerkvene svečanosti. Posle izvršene bogoslužbe pregledal je knjez izven mesta namestljeno veliko odeljenje vojakov, obstoječe iz pešadije, artilerije in konjice. — Pri tej priliki bilo je mogoče opaziti, kako dobro napreduje vojniška izurjenost mlade bolgarske armade in kako krepka je mlada generacija, koliko lepih in jakih sinov stavi svobodna Bolgarija pod orožje — za bodočnost. Posle pregledanja bil je veliki sprejem v malem začasnem kneževem dvoru. — Najlepši del svečanosti pak je vršil se na večer; mesto je bilo razsvetljeno, po ulicah sprehajal se je razveseljen narod in si ogledaval nenavadni prizor. Pred ruskim konzulatom gnječila se je množica, občudovala krasni in mnogovrstni umeteljni ogenj in vikala „Živio Car Aleksander“, ravno tako pred okusno ozaljšanim in razsvetljenim kneževim dvorom. Ob 1/2 10 uri so se zbrali članovi društva „Slavenska beseda“ v svojej dvorani in od tu krenoli z več ko 50 bakljami pred knežev dvor; nebrojna množica naroda spremljevala je impozantni pohod skoz razsvetljene ulice mesta. — Pred dvorom čakal je že knjez obdan se svojim štabom došlo množico. Ko hrup potihne zapeli so pevci društva slovensko „Domovina mili kraj“! Potem nagovori

vega včas na svitlo priti moglo, pa ne hotelo — probilo bi skoz leto staro debelino Gospodar ga je končno povabil, da bi se vsel k obedu. „Prašiček s hrenom je za vas pripravljen, Ivan Andrejevič“, — izgovoril je on tako skrbno, kakor da izpolnjuje njegov nalog. Krilov se je ozrl nanj ali niti prijazno, pa tudi ne nasmešljivo. „Tako, tako nespremenljivo svinjetina?“ — bi rekel on in promišljal — teško ostal in teško z nogami krevsajoč stopil k mizi ter zavzel svoje mesto“.

Mora se priznati, da nam se pokazuje ta mali odlomek bolj bitstven in važen za biografijo Krilova, nego mnoge in mnoge strani, posvečene njegovej karakteristiki . . .

Krilov je umrl 9. novembra 1844, ravno šest let potem, ko je bila proslavljena petdesetletnica njegove literarne delavnosti (dné 2. februarja leta 1838); on je pokopan v Aleksandro-Nevskej lavji (samostanu), skupaj s svojim drugom Gnjeđićem.

jeden član (Bolgar) „Slavenske besede knjeza in mu čestita v imenu vseh v Bolgariji živečih Slavenov za imendan in konča svoj govor z: Da živje v slavo Bolgarije knjaz Aleksander I.“ — Narod zagrmí v slavo in živio-klicih. Na to odgovori knjez prijaznim glasom: „Blagodarim na čestitanjeto na blgarskita narod i kazvam, da živje car-osvoboditelj Aleksander imperator vserosiskij! urrá!“ in narod odgovori na to z gromovitim neskončnim „urra!“

Istina je tudi, da je ideja celokupnega zedinjenega Bolgarstva in slovanska vzajemnost tukaj že mnogo razširjena in da ima ta ideja tudi dobre zastopnike, kateri jo pri vsakej najdeni priložnosti mej narod razprostrirajo. — Iz tega sledujoča prikazen je tudi ovacija, katero je napravila inteligencija Sredca prilikom rojstvenega dne srbskega knjeza Milana 21. avg. Na večer omenjenega dne skupila se je velika množica ljudstva pred kneževim dvorom in od tod krenila z godbo in bakljami skozi mesto pred srbski konzulat. Tu jo sprejme srbski konzul bivši vojni minister Sava Gruić; pozdravljen od jednega Bolgara v imenu Bolgarske najnajtepleje — odgovori konzul, da se raduje temu, da je doživel, da v Sredcu narod napravi ovacijo knezu srbskemu, to je narodu srbskemu; povdarjal je v svojem govoru posebno duševno zedinjenje in složno delovanje Srbov in Bolgarov, ker to je pogoj razvijanja pobratimskih narodov slovanskih, osiguranje, da bosta izvršila veliko kulturno ulogo, katera jim je na balkanskem poluotoku namenjena in najbolja krepost proti Slovanstvu sovražnim narodom evropskim, kateri mislijo, da narodnostno pravo samo za njih obstoji, Slovanom pak se je ne sme dopustiti. Na ta z navdušenjem sprejeti govor zapeli so pevci „Slavenske besede“ srbsko himno, in posle pozdrava srbske kolonije sofijske zapeli so še milo našo slovensko pesen „Domovina, mili kraj“, — in to kaže jasno, da kakor jeziku in pesni nij meje mej sorodnim narodom tako nij meje duhu probudjenemu, on nadvlada vse zapreke, se dvize, se razprostira na krilih pesni in duševnih umotvorov in po potocih zanj prolite krvi, — in tako bode se dvigal in razprostraval neomahljivo tudi duh Slovanstva mogočnega mej bratskimi narodi svojimi. — Dne 23. avg. napravila je tukajšnja „Slovanska beseda“ v slavo spomina našega Kopitarja zabavni večer. Jeden član društva predaval je životopis in po dokončanem govoru vskliknilo je zbrano društvo trikratno „Slava Kopitarju našemu“. — S tem klikom tudi jaz končam svoje današnje pismo.

M. H.

Domače stvari.

— (Volfov slovensko-nemški besednjak.) Zadnji ponedeljek popoldne so se bili tukaj v Ljubljani v Škofiji sešli pri škofjskem kaplanu g. Koblerji na posvetovanje zaradi slovensko-nemškega slovarja gg. graške univerze profesor dr. Krek, poslanec dr. Vošnjak, profesorji Pleteršnik, Levec, Tomaž Zupan, Kermauner, Vodušek in Wiesthaler. Tudi knezoškof g. dr. Pogačar sam je bil k zboru prišel. Vseučilišni profesor dr. Krek je prvi izrekel svoje mnenje, da naj bi bil slovar osnovan takó, da bi bil na vrhunci zdanje leksikalne znanosti in torej obširen. Proti temu je ugovarjal knezoškof z razlogi, da bi potem zopet leta in leta Slovenci morali čakati nanj, in da bi preveč veljal; da je že prvega dela več natisneneza bilo nego

treba in se zdaj ne prodaje povoljno; vsled tega, da je treba bolj praktičnega in ne tako obširnega slovarja, na podlagi uže nabranega materiala. Tej želji so se navzočni končnem uklonili in izbrali odbor za priprave slovarja. V ta odbor so stopili vsi navzočni profesorji in škofov dvorni kaplan g. Kobler. Prof. dr. Krek je obljubil prevzeti končni pregled po odboru pripravljenega materiala in bode ostal v vednej zvezi z delujočim odborom, kateremu je bil za podpredsednika izbran gosp. Pleteršnik.

— (Cesarjev god) se je v ponedeljek v Ljubljani obhajal z veliko sv. mašo, katero je bral knezoškof dr. Pogačar v stolnej cerkvi in pri kateri so bili glavarji raznih oblastev in društev. — Dijaki so imeli prost dan in ob 9. dopoldne božjo službo.

— (Prestavljenje in imenovanje.) Minister za pravosodje je prestavil okr. sodnije adjunkta v Ribnici Pavla Juvančiča v Vipavo in adjunkta Ivana Kuralta iz Kostanjevice v Ribnico, a avskultanta Fr. Mikuša je imenoval za adjunkta v Kostanjevici.

Razne vesti.

* (Biškup Strosmajer) priporoča v posebnej okrožnici svojim duhovnikom, naj pomagajo pri izdaji hrvatskega ali srbskega besednjaka ali slovarja. „Spomnimo se, pravi, da so bili pri vseh omikanih narodih ravno duhovniki, kateri so razvoju narodnega jezika pospeševali in njega čistoto branili“.

* (Obsojeni ciganje.) Trije ciganje in dve ciganki so bili žandarma Malega v Stubenberg-Klamu na nemškem Štajerskem po noči napadli in ga neštevilnokrat z nožem za bodli ter tako umorili. Dne 2. okt. so stali ti cigani v Gradci pred porotno sodbo. Dva cigana sta bila na smrt obsojena, drugi na težko ječo.

* (Jud nad juda.) Magjarski „Függetlenség“ pripoveduje, da so se dne 27. p. m. v sinagogi v Tarczalu judje mej soboj stepili in da je bil pretep tako silen, da leži zdaj polovica vaščanov judovskih bolnih.

Zahvala.

Šentvidskim občanom, čitalnici tamošnje ter ljubeznivim šentvidčankam zahvalujemo se v imenu „Sokola“ ljubljanskega na gostoljubnem sprejemu zadnje nedelje ob priliki blagoslovitvenja šentvidske zastave; posebno šentvidskim krasoticam zahvaljuje se „Sokol“ za prekrasen trak, s katerim so odličile njegovo zastavo.

V Ljubljani, dne 5. oktobra 1880.

Odbor „Sokola“ ljubljanskega.

Tuji.

3. oktobra:

Pri **Malič**: Plesche iz Prage. — Lemavič iz Zagreba. — Orešn k. Samek, Zimer iz Dunaja. — Gettner iz Gradca.

Pri **Slonu**: Turk iz Trsta. — Pokorny iz Celja. — Priester iz Dunaja. — Koželj iz Dobrove. — Schwarz, Fels iz Dunaja. — Pri **avstrijskem cesarju**: Božič, Ros iz Ljubljane.

Naznanilo.

Vsem svojim naročnikom in prijateljem javljam udano, da svojo delovnico, v **Gradišči št. 14**, v kateri sem delal skozi 36 let, o **Mihelovem** zapustim ter se preselim v **sosednjo hišo št. 12**.

Zahvaljujoč se za meni izkazano zaupanje, prosim, naj se mi tudi na dalje ne odtegne, ker zagotavljam, da se bodem po možnosti trudil vsakemu prav pošteno in ceno postreči.

Viljem Rost,
sodar.

(470—2)

Borzno kupovanje in prodajanje državnih papirov

ter družih naložnih in spekulacijskih vrednostij.

Isidor L. Schornstein

Bankgeschäft

Wien, I., Wipplingerstrasse Nr. 43, II. Stok

(vis-à-vis der Börse).

(443—9)

Na vsa v to stroko spadajoča vprašanja daje se rado in hitro odgovor.

Izdatelj in urednik Makso Armič.

Umrli so v Ljubljani:

30. septembra: Ivana Belc, kovačeva hči, 7 tednov, v Gradišči št. 10, za katarom v črevesu. — Filipina Lampič, šivilje hči, 2 3/4 leta, v Gradaških ulicah št. 8, za mrzlico.

2. oktobra: Berta Frühwirth, učiteljeva žena, 26 let, na kongresnem trgu št. 13, za jetiko.

V deželnej bolnici:

30. septembra: Tomaž Vrk, mesar, 28 let. — Jurij Rajgel, delavec, 49 let, za skvarjenjem pljuč.

1. oktobra: Marija Cajhen, kajzarjeva žena.

2. oktobra: Urša Hacin, gostija, 56 let.

Dunajska borza 5. oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	71	gld.	60	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72	"	85	"
Zlata rente	87	"	55	"
1860 drž. posojilo	130	"	—	"
Akcije narodne banke	822	"	—	"
Kreditne akcije	283	"	10	"
London	118	"	25	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	39	"
C. kr. cekini	5	"	61	"
Državne marke	58	"	15	"

Umetne zobe in zobovja

(zobovja z zračnim pritiskom)

priraja po najnovjšem umetnem načinu, ne da bi odstranjeval zobne korenine, brez vsake bolečine, votle zobe pa z dobro tvarino trajno plombira. Zobne operacije brez bolečin izvršuje z omotljenjem z gazom za smejanje (410—17)

zobni zdravnik **A. PAICHEL**

poleg Hradskega mostu, I. nadstropje.

Ordinuje od 9.—12. in od 2.—5. ure.

Hiša

v Ljubljani — v mestu posebno pripravna za gostilno, je za 15.000 gld. na prodaj. Le polovica kupa se precej plača. Več o tem pove administracija „Slovenskega Naroda“.

(494—1)

Cirkus Krembs & C.

na cesar Josipovem trgu
denes sredo dne 6. oktobra

velika predstava

z novim programom.

v višej ja-

halskej umet-

nosti, izurje-

nosti konj,

v telovadbi

in s pantomi-

mami

1. t. d. 1. t. d.

Kasa se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7. uri.

Predstave za otroke

so vsako soboto popoldne ob 5. uri.

Deklice od 14 do 18 let stare sprejmo se za cirkus pri pantomimah. Oglase naj se v ozkih ulicah št. 4.

Uljudno vabi k predstavi

A. Krembs,

vodja.

se kupuje ceno

obleke za gospode, dečke in otroke?

pri

M. NEUMANN-u.

Je največja zbirka

ženske robe?

pri

M. NEUMANN-u,

v Ljubljani, slonove ulice h. št. 11.

(447—6)

Najgotovjša pomoč

kakorkoli bolnim v vratu in prsih

lekarja **O. Klementov**

tirolski prsni sirup,

jako aromatično okusen, popolnem shranljiv izleček **najboljših tirolskih planinskih zelišč.**

Gospodu lekarnarju **O. Klementu** v Inomostu!

Ker sva ob početku zime hudo kašljala, ter trpela hude muke v prsih in neprehljivo zasliženje, rabila sva na mnoge svete jaz in moja soproga vaš „tirolski prsni sirup“; uže v kratkem času sva bila popolnoma ozdravljena. Radostno tedaj naznanjamo vam tako srečen učinek vašega izlečka planinskih zelišč, ter se vam najiskrenejše zahvaljujemo.

V Inomostu, novembra 1879.

Otto Prechtler,

upok. c. kr. vodja drž. arhiva in pisatelj.

Cena izv. sklenici: 1 gld. av. v.

Osrednja zaloga pri prirejevalci lekarji **O. KLEMENTU** v Inomostu.

V Ljubljani: lekar Trnkotzy; v Celovci: lekar Birnbacher.

NB. Pri kupovanju naj se pazi na ime prirejevalcevo in njegovo brambeno znamenje: **Očino zelišče** (edelweiss) z monogramom na črnej podlogi.

(33—19)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.